

17 Φεβρουαρίου 2014

Περισυλλογή

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Νομίζω ότι υπήρξε μεγάλος μεταξύ των προφητών ο Ηλίας και ο Ιωάννης που εμφανίστηκε στη ζωή ύστερα από εκείνον, και με το πνεύμα και με τη δύναμη του Ηλία, και του οποίου δεν υπάρχει κανείς ανώτερος μεταξύ των ανθρώπων. Μπορεί βέβαια η σχετική με αυτούς διήγηση να υπονοεί συμβολικά και κάτι άλλο. Πιστεύω όμως ότι διδάσκουν με τη ζωή τους τούτο· αυτός που αποσύρεται, για να ασχοληθεί με τη θεωρία των αοράτων, πρέπει να απαλλαγεί από τον τρόπο της ανθρώπινης ζωής προκειμένου να μην πλανηθεί και πάθει σύγχυση στην κρίση του για το όντως αγαθό, παρασυρόμενος από άπατες αυτού του είδους, οι οποίες προκαλούνται από τις αισθήσεις.

Γιατί και οι δύο από την νεανική ηλικία απομονώθηκαν από την ανθρώπινη ζωή και έζησαν έξω από τα φυσικά πλαίσια, με την υπέρβαση - ως προς το φαγητό και το ποτό - των συνηθισμένων και φυσικών ορίων της τροφής και με τη διαμονή στην έρημο. Έτσι κατόρθωσαν και την ακοή να κρατήσουν στην ησυχία, και την όραση να διαφυλάξουν καθαρή, και τη γεύση να διατηρήσουν απλή και ελεύθερη από φροντίδες, ικανοποιώντας την ανάγκη της καθεμιάς από αυτές με αυτό που βρισκόταν πρόχειρα μπροστά τους.

Για το λόγο αυτόν έζησαν με γαλήνη και ησυχία μακριά από τους θορύβους και γι' αυτό ανυψώθηκαν σε τόσο μεγάλο ύψος των θείκων χαρισμάτων, όπως αναφέρει για τον καθένα από τους δύο η διήγηση. Γιατί ο μεν Ηλίας έφθασε να γίνει σαν ταμίας των δωρεών του Θεού, αφού ήταν σε θέση κατά τη κρίση του να εμποδίζει για τους αμαρτωλούς την αναγκαία βροχή και να την επιτρέπει για όσους μετανοούν. Για τον Ιωάννη δεν αναφέρει βέβαια η βιβλική διήγηση ότι έκαμε ένα παρόμοιο θαύμα. Έχει όμως τη μαρτυρία Εκείνου, που γνωρίζει τα μυστικά, ότι

περισσότερο από όλους τους προφήτες είχε αυτό το χάρισμα. Και αυτό ίσως διότι απόθεσαν στον Θεό από την αρχή ως το τέλος της ζωής τους καθαρή και ελεύθερη την επιθυμία τους από κάθε υλική προ-σκόλληση, αφού δεν απασχολήθηκαν με ανατροφή παιδιών, ούτε με φροντίδες για τη γυναίκα, ούτε με άλλο τίποτε από τα ανθρώπινα.

Αλλά ούτε και για τον εαυτό τους θεώρησαν απαραίτητο να λάβουν μέριμνα για την αναγκαία καθη-μερινή τροφή. Και τούτο διότι φάνηκαν ανώτεροι και από τα πιο απλά ενδύματα, και κάλυπταν τις ανάγκες τους με ό,τι εύρισκαν· ο μὲν ἕνας με δέρματα από κατσίκες, ο δε ἄλ-λος από τρίχες καμήλου. Πιστεύω δε ότι δεν θα ἐφθάναν σ' εκείνο το μεγαλείο, αν είχαν αποχαυνωθεί από τον γάμο με τις σωματικές ηδυπάθειες. Αλλά αυτά όπως λέγει ο Από-στολος, δεν γράφτηκαν μόνο και μόνο για να γραφτούν, αλλά για να αποτελούν νουθεσία για μας (Α' Κορ. 10,11), ώστε και εμείς να συμμορφώνουμε τη ζωή μας σύμφωνα με τη δική τους.

Από αυτά εμείς τι διδασκόμαστε; Εκείνος που επιθυμεί να ενωθεί με τον Θεό, να μην προσκολλάται σε τίποτε από τα βιοτικά κατά το παράδειγμα των αγίων, αφού δεν εί-ναι ἄλλωστε δυνατό αυτός, ο οποίος διασκορπίζει σε πολλά τον νου, να προχωρήσει σωστά και για την κατανόηση και για την αγάπη του Θεού.

Νομίζω ότι με ένα παράδειγμα είναι δυνατό να κάμω σαφέστερη τη διδασκαλία γι' αυτά. Ας υποθέσουμε ότι νερό που αναβλύζει από πηγή, διαμοιράζεται συμπτωματικά σε πολλά σημεία. Εφόσον λοιπόν διαρρέει έτσι, δεν είναι κα-τάλληλο για κάτι στη γεωργία, επειδή η διάχυση σε πολλά θα το μειώνει στο ελάχιστο και θα το καθιστά για το καθένα και εξαιτίας της μείωσης και αδρανές και δυσκίνητο. Αν όμως συγκεντρώσει κανείς όλες τις ακατάστατες διαρροές και συναθροίσει σε ένα αυλάκι όλην εκείνη την ποσότητα, που προηγουμένως ήταν σκορπισμένη σε πολλά σημεία, θα χρησιμοποιήσει σε πολλά χρήσιμα και ωφέλιμα για τη ζωή έργα το συγκεντρωμένο και συναθροισμένο νερό.

Νομίζω δε ότι κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τον ανθρώπινο νου. Αν δηλαδή διασπάται και διαχέεται προς πά-σαν κατεύθυνση και όταν διαρρέει και διασκορπίζεται πά-ντοτε προς το αρεστό στις αισθήσεις, δεν θα έχει καμιά υπολογίσιμη δύναμη, για να προχωρήσει προς το όντως αγαθό. Αλλά αν κινείται συγκεντρωμένος και χωρίς διαχύσεις σύμφωνα με τη δική του και φυσική ενέργεια, αφού προη-γουμένως ανακληθεί από παντού και συναχθεί, δεν θα υπάρξει κανένα εμπόδιο σ' αυτόν για να φέρεται προς τα πάνω και να ψηλαφά την αλήθεια των όντων. Όπως δηλαδή το νερό μέσα σε στεγανό σωλήνα κινείται όρθιο πολλές φορές από την πίεση που το σπρώχνει προς τα πάνω, επειδή δεν έχει που να διαφύγει, μολονότι η φυσική του κίνηση είναι κατωφερής έτσι και ο ανθρώπινος νους.

Όταν περισφίγγεται από όλες τις πλευρές με την εγκράτεια, σαν από κάποιο στεγανό σωλήνα, θα ανυψωθεί κάπως από την έμφυτη κινη-τικότητα, για να επιθυμήσει τα υψηλά, εφόσον δεν θα έχει που να εκτραπεί. Γιατί δεν μπορεί ποτέ να σταματήσει, επειδή έλαβε από τον Δημιουργό το αεικίνητο κατά τη φύση. Και επί πλέον, επειδή εμποδίζεται να χρησιμοποιήσει την κίνηση προς τα μάταια, είναι αδύνατο να μην πορευθεί κατ' ευθείαν οπωσδήποτε προς την αλήθεια, για τον λόγο ότι από παντού εμποδίζεται να στραφεί προς τα ανεπίτρεπτα. Γιατί έτσι και στα σταυροδρόμια κυρίως βλέπουμε τους πεζούς να μην εκτρέπονται από τον ίδιο δρόμο, όταν γνωρίζουν εκ των προτέρων να αποφεύγουν το λάθος που υπάρχει στους άλλους δρόμους. Όπως λοιπόν αυτός που αποφεύγει να βα-δίζει σε λανθασμένους δρόμους, θα κρατήσει μάλλον τον εαυτό του στο σωστό δρόμο, έτσι και ο νους μας αποφεύγοντας τα μάταια θα γνωρίσει την αλήθεια που υπάρχει μετα-ξύ των όντων.

Φαίνεται λοιπόν ότι αυτά μας διδάσκει η υπόμνηση εκείνων των μεγάλων προφητών· δηλαδή το να μην εμπλεκόμαστε σε τίποτε από αυτά, με τα οποία καταγίνονται οι άνθρω-ποι του κόσμου. Ένα δε από αυτά είναι και ο γάμος, ο οποίος είναι μάλλον η αρχή και η ρίζα της ενασχόλησης με τα μάταια.

(Αγίου Γρηγορίου Νύσσης, Μυστική Θεολογία, επιλογή κειμένων, εκδ. Επέκταση σ. 137-145)